

עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בגשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת תרומה

בס"ד, עש"ק פרשת תרומה
ג' אדר א' תשע"ז – שנה ז' גליון ש"א

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
4:47	6:01	6:37	6:41	6:35
4:47	6:01	6:37	6:41	6:35
4:47	6:01	6:37	6:41	6:35

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וְעִשִּׂיתָ מִנְרֵת זָהָב טְהוֹר מִקְשָׁה תִיעֶשֶׂה הַמְנוּרָה יָרְכָה וְקָנָה גְבִיעֶיהָ כַּפְתָּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמְנַחַיִּי יְהִיו (כה לא).

כולם שלימים וחטיבה אחת לעבודת השי"ת. ובפנימיות הדבר מרמז כאן התורה, ירכה בגי' רל"ב עה"א, שהוא עולה ד' שמות הוי"ה במילוי יודי"ן אלפי"ן ההי"ן, שהם בחינת מוחין הפנימים, וקנה בגי' קס"א שהוא שם אהי"ה במילוי יודי"ן, בחינת אורות המקיפין, שע"י שיהיה לך מחשבה מהורה וזכה, אז תוכל להמשיך מוחין הפנימים והמקיפין.

ועוד מרמז התורה גביעיה היינו גבי"ע עה"כ בגי' שם אלהי"ם, וי"ה של גביעיה הוא בחינת מוחין דחכמה ובינה, שעל ידי המשכת חו"ב הנמשך ע"י זיכוד המחשבה, יתמתקו הדינים שהם סוד שם אלהי"ם.

ועוד יגרום עי"ז שיהיה בסוד כפתריה היינו כפת"ר בגי' שבע מאות, לרמז לז"א שהוא ו' ספירות ועם המלכות שהיא שביעית אליו, והם בחינת ו"ה משם הוי"ה, וי"ה של כפתריה מרמז שצריך לחבר ולייחד י"ה לוי"ה של שם הוי"ה, שלא יהיה ח"ו שום פירוד ביניהם.

ועי"ז יהיה ג"כ פריחה היינו פר"ח הם אותיות רפ"ח, לרמז שתיקון כל הרפ"ח ניצוצין, שהוא עי"י י"ה שהוא בחינת מוחין דחו"ב, שהוא בא ע"י שיטהר האדם את מחשבתו.

ועי"ז יהיה הכול מקשה וחטיבה אחת, בסוד 'נר הוי"ה נשמת אדם' (משלי כ כז) אד"ם דייקא, בסוד מה שאיתא ממרן האריז"ל (עין חיים שער יא פ"ז) וז"ל: ואז נעשה רה"י, כי נעשו כולם יחוד ואחדות אחד, וז"ס שאמרו בתיקונים (דף קפו) רה"י גבהו עשרה דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א ורחבו ד' יהו"ה, פי' כי נודע דהוי"ה דמ"ה דמלוי אלפי"ן הוא בז"א אשר המלכים שלו נתחברו יחד ונתקנו ונתקשרו, ונעשה מהם בחינת הוי"ה זו דאלפי"ן מקושרת אות באות יחד בשם אחד יחיד ומיוחד ונקרא רה"י. ועי"ז יהיה התיקון השלם בביאת גואל צדק בב"א.

(רעוא דרעוין תשס"ב לפ"ק)

כתוב תיעשה ביו"ד מלא, כי אות יו"ד הוא על שם המחשבה שהוא סוד עשיית המנורה. ולכן היה צריך להיות כולו זהב, כי זה"ב בגי' יו"ד בחינת יו"ד, בסוד 'פותח את ידך' (תהלים קמה טז), ואיתא בתיקוני הזוהר (דף ז ע"ב) אל תיקרי יו"ד אל"א יודי"ך בחינת מחשבה.

ועל זה אומר התורה ועשית מנרת זהב טהור היינו שתראה שיהיה לך מחשבות מהורות, וזה ידוע מה שמבואר בזוהר הקדוש (ח"ב רנד): שכולהו במחשבה איתברירו. שעל ידי מחשבה בחינת חכמה מבררים ומתקנים הכול, כי ע"י שיש לאדם חכמה ודעת, יכול לפלס דרכו שיהיה כל אורחותיו בלתי להשם לבדו.

ולכן אומרת התורה, כשיהיה לך מחשבות טהורות, אזי יהיה כל גופו ג"כ טהור וקדוש, וזהו מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה היינו שזה איתא בזוה"ק (ח"ב קנח). שלשת קני מנורה מצדה האחד, גופא ותרין דרועי דמלכא, איהו נר מצוה לאנהרא בהו, ושלשה קני מנורה מצדה השני, אינון תרין שוקין וברית, ואיהו נר מערבית לאנהרא בהו, מנרתא דמלכא אתקריאת, ואיהו נר, לאנהרא ביה נר מצוה, דאתמר ביה (תהלים יט ט) 'מצות הוי"ה ברה מאירת עינים'. היינו שמרמז שע"י שיהיה לו מחשבות טהורות אזי יהיה כל גופו מקשה אחת לעבודת השי"ת, ולא יהיה ח"ו פגם בירך ובשאר אברי הגוף, ויהיה הכול בתכלית השלימות מקושרות ודבוקות להשי"ת.

ולכן מובן ג"כ מה שפירש רש"י בפרשת בהעלותך (במדבר ח ב), למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבמו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות. היינו משום שהמנורה הוא בחינת מחשבה כנ"ל, ולכן שלך גדולה משלהם, כי ע"י שאתה מדליק ומטיב את הנרות, תזכך ותטהר את מחשבתם של בני ישראל, ועי"ז יהיו

צריך להבין למה היה צריך להיות עשיית המנורה דייקא במקשה אחת.

והנראה לומר, דהנה פרש"י על וראה ועשה ראה כאן בהר תבניתו שאני מראה אותך, מגיד שנתקשה משה במעשה המנורה, עד שהראה לו הקב"ה מנורה של אש. והביאור בזה ידוע ממרן האלקי הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ת בהעלותך אות א), שלמה נתקשה משה במעשה המנורה, ואמר להיות דמלאכת המשכן נגד מעשה בראשית, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נה). יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ. ממילא מובן אשר למלאכת המשכן היו צריכין לידע צירופי מעשי בראשית, והנה עשרה מאמרות הן במעשה בראשית, כי בראשית נמי מאמר הוא כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מגילה כא): וא"כ מעשה המנורה מכון כנגד המאמר הראשון שהוא בראשית שלא נאמר בה 'ויאמר', שאינו בבחינת גילוי לנבראים, על כן נתקשה משה במעשה המנורה, כי לא היתה בו בחינת אמירה, רק בחינת מחשבה, וכמו שאומר התרגום ירושלמי 'בראשית' בחכמותא עי"ש.

והביאור בזה כמו שאיתא מהמגיד ממעזריטש זי"ע, (מובא בבעש"ט עה"ת בהעלותך בממ"ח אות א) דמשום הכי לא נכתב 'ויאמר' במאמר הראשון, כי כל אמירה הוא באותיות, והנה קודם אמירה צריכים להיות אותיות במציאות, ועדיין לא היו האותיות במציאות, כי הם נבראו במאמר הראשון, וכמו"ש 'בראשית ברא אלהים א"ת' היינו הכ"ב אותיות, על כן לא נכתב 'ויאמר' במאמר הראשון כי לא היו עוד האותיות. ולכן המנורה שהוא מכון כנגד מאמר בראשית שעוד לא נתלבשה באותיות, לכן נתקשה משה רבינו כי היתה רק בבחינת מחשבה. ולכן רק הראה לו הקב"ה מנורה בראיה שהיא בחינת מחשבה.

נמצא מדבריהם הקדושים שמעשה המנורה הוא בחינת מחשבה. ובהו יוכן למה

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו ז"ע

וְעִשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (כה ח)

ולבאר סוד ומעם המקדש, יצטרך לזה ביאור בפ"ע. ועיין תורת העולה לרבינו הרמ"א (פ"ה). ועיקר שיש עולם שנה נפש (ספר יצירה פ"ד), ומובחר הנפש הם ישראל, ושם בלב ישראל, משכן אור שפעת שכינתו. ובשנה מובחר הזמן שלוש רגלים, כי השבת קביעי וקיימא (פסחים ק"ז), ואינו מסוג השנה אלא למעלה מן הזמן, ובעולם מובחר העולם מקום המקדש, והשראות שכינתו בלב נפש ישראל, ובמקום הארון כפורת הלב, ובזמן המובחר בשנה בשלש רגלים, ולכן, נצטוונו לעלות ולראות את פני הארון ה' אלהי ישראל, שיתקשרו מובחר עולם שנה נפש ביחד.

ובאמת ציורא דמשכנא ציורא דעובדא דבראשית (תיק"ז יג). קומת אדם. וכן העולם הוא ציור אדם, פה הארץ וכיוצא. ובפנימיות כבר השרה שכינתו בלב המשכילים, אבל חיצונית עולמות היה חסר הלב, מקום הארון. ולזה איתא במדרש (במדב"ד יב י"א) שעולם לא נשלם עד בנין המשכן, ולכן עיקר המשכן לצורך עובדא מעשה הקרבנות. ועכשיו שאנו 'מדרבין כד' בכ"ב אתון, זהו 'עיר האלהים סלה' (תהלים 132) ועד, שלא נפסק לעולם, ולא נחרב.

ותדעו אף שהשכינה שורה בלב ישראל הקדושים, אף על פי כן עיקר השכינה בעת שיתקבצו יחד ברוב עם הדרת מלך (משלי יד כח), אזי יאיר עליהם שפעת שכינתו, ולזה נקבע המקדש בית ועד, שימשך עליהם אור השכינה. ומעתה בעזר אדון יחיד נכתוב מעט לצורך עבודה התמימה לקיים 'אשרי יושב' והם עצמם 'ביתך'.

(אוצר החיים) דף ר"ג: מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרא)

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו ז"ע

זֹאת הַתְרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתֵם זֶהב וְכֶסֶף וְנֶחֱשֶׁת (כה ג)

ר"ל כפי שפרשתי לעיל, שעיקר לקיחת התרומה דייקא הוא רק מצדיק הדור. היינו הוא עצמו צריך ליקח מעבודתו הכשרה לי לשמו. ועבור זה יהיה תרומה לה'. וכן שאר בני ישראל ג"כ יקחו כח חלק זה מצדיק הדור. א"כ לפי זה היה צריך לכתוב כאן אשר תקחו מאתם מהצדיק והוא לשון יחיד, ולא מאתם לשון רבים. אלא מכאן נראה שיש ב' מיני צדיקים, היינו האחד נקרא בשם כ"ל, צדיק כל אקרי (וזהו חדש ריש פרשת תשא), עבור שבו נכלל כמה נשמות בני ישראל כנ"ל. והצדיק הב' נקרא בשם א"ש, כמו איש חי, צדיק חי אקרי (וזהו ח"א קסד). כנ"ל. וצדיק הזה הב' נראה שהוא גדול מהצדיק הראשון הנקרא כ"ל, והוא בחינת איש אלהים, כמו שנאמר על משה רבינו 'איש האלהים' (דברים לג א).

ועל ב' הצדיקים וקדושים אלו נאמר אשר תקחו מאתם לשון רבים, היינו מאת כל ואיש משני בחינות צדיקים. תקחו כל ישראל בכלל ובפרט באחדות אחד יחיד ומיוחד תקחו את תרומתי. ומזה הדרך כמו שפרשתי תבין דברים הקדושים של הוהר, כדאיתא בוהר (פרשה זו דף קלה). וזאת התרומה אשר תקחו מאתם ואי תימא אי הכי אשר תקחו מאתו מבני ליה, מהו מאתם מתרין שמהן אלין ע"כ. היינו מתרין בחינת צדיקים אלו הנקראים בשם כל ואיש והבן.

זהב וכסף ונחשת ר"ל כאן חושב הכתוב הקדוש באיזה זמנים יכולים שאר עם בני ישראל להתקשר ולהתחבר ולהתדבק בצדיק הדור, כי בימי החול אינם יכולים להתחבר לצדיק, כי זה בכח, וזה בכח בעניני משא ומתן, רק דייקא בימים האלו ימים טובים יש להם יכולת במקצת כל אחד כפי מדרגתו והכנתו להתחבר ולהתדבק לצדיק הדור, וממנו יקחו כל אחד חלק תרומתו השיך לשורשו ולנשמתו, זה באיזה מצוה, וזה במדות טובות שלומד מרבו, וזה בשמירת לא תעשה וכו', הכל כנודע.

לזה חושב הקב"ה כאן כל הימים טובים שיש בכל השנה, שאז הוא עת רצון לכל ישראל שיכולים להתקשר בצדיק הדור, שמוה יכולים להתקשר ולהתדבק בהקב"ה ג"כ, שיתנו כל אחד חלק תרומתו לה' ב"ה וב"ש, וזה בלא זה אינו יכול להיות, כנודע מסוד 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו' (שמות יד לא) ששניהם צריכים לישראל להתקשר ולהתחבר באמונה ובטחון. ודייקא בימים אלו לכך הוא עת רצון, והוא כי אז יכולים הם להתפלל וללמוד במנוחה וקדושה, ובוהו ג"כ יש להם התחברות עם הצדיק, וכן הצדיק יכול אז להתחבר עמהם ג"כ. אבל בחול אין להם שום שייכות להתדבק בצדיק, כי זה עוסק בתורה ובתפלה כל היום, וזה משוטט בהבלי עולם הזה. ומזה תבין דברי הוהר הקדוש שאמר בוהר פ' זו (קלה). וכל דא באינון פולחני דצלותא ותקונא וסדורא דישאל שמסדרין בכל יומא מאלין יומין ע"ש.

ועד כאן פרשתי שמלת מאתם מיירי משני בחינות צדיקי הדור. ובתוך הפירוש הזה צריכים לפרש ג"כ מאתם היינו מישראל להקב"ה, שמושה רבינו צריך ליקח מאתם מישראל תרומה זו, ודייקא אין יכול ליקח מהם ג"כ אלא כאלו זמנים ימים טובים הללו. לזה כתב הוהר הקדוש (שם) מאתם מאינון זמנים ושכתי וכלהו רוח חדא ע"ש והבן.

(ב'ן בית') ח"א דף פג: מרבתינו אליעזר צבי מקאמרא)

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו ז"ע

וְנָתַתְּ אֶל הָאָרֶץ אֶת הַעֲדָת אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ. וְנָתַתְּ אֶת הַכֶּפֶרֶת עַל הָאָרֶץ מִלְּמַעְלָה וְאֶל הָאָרֶץ תִּתֵּן אֶת הַעֲדָת אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ (כה טז-כ"א)

ואח"כ יסוד אבא יוצא לחוץ מיסוד אמא, ולזה בעודו ארון בלא כפרת נתן הלחת והתורה, להמשיך כל זה חוץ מיסוד דאמא כפרת, כי כפרת בסוד אהי"ה קס"א, אהי"ה קס"א, אהי"ה קמ"ג, אהי"ה קנ"א, מספר כפרת ביסוד אמא, ולזה זנתת אל הארץ חסר, את העדת שהעדת הוא האור והוא"ו המושלך לתתא כדמות וא"ו, על ידי אור התורה שבכל יסוד דאבא, נמשך הארתו לחוץ מיסוד אמא הנקרא כפרת, ועל ידו נשלם ארון בוא"ו. ואח"כ אמר זנתת את הכפרת על הארץ בעוד ארון חסר וא"ו בלי הלוחות בתוכו, נתן את הכפרת עליו, לייחד יחודה עלאה שביל ונתיב מקור הברכה. ואח"כ תסיר הכפרת ותמשך את הארץ לחוץ מיסוד הכפרת, ויתתו בו את העדת בלא כפרת, כמו שפירש רש"י ז"ל ברוח קדשו.

(היכל הברכה) דף ר"ח: מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרא)

הסיר הכפרת, ונתן את הלחת בארון בלתי כפרת כפירש"י ז"ל.

והמעם לכל זה, כי הארון הוא בחינות מה שיוצא מיסוד אבא מתוך יסוד דאמא, ומתפשט לחוץ ממנה ולמטה, זהו ב' בחינות ארון והתורה, כי הוא מתפשט באורך כדמות ארון, נמצא כי כלי יסוד אבא, שביל עליון, שער החמשים, הוא הארון והלחת שבתוכו, והתורה הם האורות שבתוך יסוד אבא, והכפרת הוא לבוש מיסוד אמא הפרוש על הארון אחר כך, ע"ש בעין חיים שער הארת המוחין (פ"ט).

ולזה בא הענין בסדר נאות, לעשות ארן וכפרת, לייחד שביל יסוד דהכמה ונתיב יסוד דבינה, בסוד שני כרוביים, כר"ך בר"ך, עיין בכוננת הברכות (פע"ח שער הברכות פ"א) שאנו מייחדין שביל ונתיב, בסוד ברוך ברכה, שני כרוביים חסרין ואו, כי לא ניכר המחבר, אם הוא לעילא או לתתא.

פרש"י, לא ידעתי למה נכפל, שררי כבר נאמר ונתת אל הארון את העדות. ויש לומר שבא ללמד שבועודו ארון לבדו בלא כפרת יתן תחלה העדות לחוכו, ואח"כ יתן את הכפרת עליו, וכן מצינו כשהקים את המשכן נאמר (שמות 26) ויתן את העדות אל הארון ואח"כ ויתן את הכפרת על הארון מלמעלה.

זנתת חסר הא. כבר בארנו יחוד ונתת אל"ף למה"ד, אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, והוא בחינות שבת כי א"ל אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד מספר שב"ת (פע"ח שער השבת פ"ט).

את הכפרת על הארץ חסר, כך היה המצוה זנתת את הכפרת על הארץ להשלים הארץ עם הכפרת ביחוד אחד, תרין יסודין דאו"א (ע"ח שער הארת המוחין זו"ן פ"ח), ואח"כ הסיר הכפרת לגמרי, ונתן הלוחות בארן, ואח"כ וישם את הכפרת, ונתקיימו כל המקראות, זנתת אל הארץ דלעיל, בארן בלא כפרת, וכאן כתיב זנתת את הכפרת כי נתן הכפרת על הארץ, שישתלם הארץ בצורה שלימה, ואח"כ

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

המשך מגילת הקודם

דין לכפול בקריאת שמע. סימן סא

מחשבה זרה לבלבל דעתו להעלותו, אבל הקורא בלא כוונה כלל, שלא כיון כלל לשם קבלת מלכות שמים, הרי זה חוזר וקורא, כמו שפסק מרן הרב בית יוסף לקמן סימן ס"ג (סעיף ד')^{טו}, דשם מיירי שלא קיבל עליו כלל עול מלכות שמים הרי חוזר וקורא, שאין זה כמקצר במציאות השם אלא מגונה הוה כפסק הגאונים, וכיון שאינו אלא מגונה חוזר וקורא לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה.

ועוד אפשר, דאפילו מגונה לא הוה, דמתחלה לא הוה אלא כקורא בתורה ולא היה כלל קבלת מלכות שמים שנאמר עליו שמקצר במציאות השם, שהרי לא קיבל כלל מלכות שמים, ולא יצא ידי קריאת שמע, ולא היה הראשון אלא כקורא פסוק בעלמא שמוטר לחזור ולקרוא אותו ויקבל מלכות שמים שלימה.

וזה מוכרח, דבלא כיון כלל למה שאומר ולא השיב לבו, דחוזר וקורא, ואף מגונה לא הוה. דאם לא כן, מאי מקשה הגמרא על ר' זירא מברייתא לישני דמיירי דלא כיון כלל, אלא בלא כיון כלל אף מגונה לא הוה, ובזה מדויק לשון הגמרא 'דילמא לא כיון דעתיה' למה הוסיף תיבת 'דעתיה', אלא שהגמרא ידע בלא כיון כלל חוזר וקורא ואף מגונה לא הוה, אלא דמקשה 'דילמא לא כיון דעתיה' שנתבלבל בבילבול הדעת במחשבה זרה, על זה השיב 'מחינן' וכו'.

ומזה הוכיחו הגאונים לפרושם, דהיאך משתקין אותו דילמא לא כיון כלל, אלא על כרחך דמשתקין 'הוא דאמר מילתא מילתא', וזה אי אפשר בלא כיון כלל, ושכח עצמו אם עומד וקורא שמע, אלא מחשבתו הוא בהבלי עולם, דהיאך חוזר ואומר מילתא וחוזר ושוכח עצמו, אלא על כרחך שיודע ומכוין בכל לבו לקרות שמע ולקבל מלכות שמים, אלא שנופלין לו מחשבות רעות וזרות, על כן הוא מתאמץ לחזור וליקרות עד שילכו ממנו המחשבות, ולכן משתקין אותו דמקצר במציאות השם, ואין זה קבלה כלל.

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

יד. המובא **בתוספות** (ברכות לד. ד"ה אמר פסוקה) וז"ל: אמר פסוקא פסוקא וכפליה, פירוש בקונטרס משתקין אותו דמחזי כעושה ב' רשויות. ובה"ג ובפר"ח מפרש איפכא. פסוקא פסוקא אין משתקין אותו, מיהו מגונה הוי. אך לשון הגמרא לא משמע כפירושם. ועיין במהרש"א שכתב לא ידענא משמעו. ורבינו להלן מכריח שלשון הגמרא כן משמע כפירושם של הגאונים.

טו. שכתב מודים מודים משתקין אותו, וכל האומר שמע כאילו אומר מודים מודים, והני מילי כדאמר מילתא ותנייה, אבל הקורא פסוק מק"ש וכופלו הרי זה מגונה, אבל שתוקי לא משתקין ליה, ע"כ. הרי שכתב כפירוש הבה"ג והר"ח. ועיין **בב"י** (ד"ה האומר) שכדברי הבה"ג והר"ח והר"ף, סובר גם הרמב"ם (פ"ב מק"ש ה"א) שכתב, קרא פסוק וחזר וקראו פעם שנייה הרי זה מגונה, קרא מלה אחת וכפלה כגון שקרא שמע שמע משתקין אותו, ע"כ. ולקמן בכללי פסקי הלכות הביא רבינו שגם דעת הרמב"ם כן.

קיצור המחלוקת בין רש"י להגאונים, לרש"י: פסוקא פסוקא - משתקין אותו דמחזי כשתי רשויות, מילתא מילתא - אין משתקין אותו, אבל הוא מגונה. להגאונים פסוקא פסוקא - אין משתקין אותו, מילתא מילתא - משתקין אותו. הטור הביא את שני הדעות, ומסיים וצריך לחוש לדברי שניהם. וכן בשו"ע (ס"ט) כתב, אסור לומר שמע שני פעמים, בין שכופל התיבות שאומר שמע שמע בין שכופל הפסוק ראשון. **טז.** שכתב שם, עיקר הכוונה הוא בפסוק ראשון, הילכך אם קרא ולא כוון לבו בפסוק ראשון, לא יצא ידי חובתו וחוזר וקורא. ואפילו למ"ד מצות אינן צריכות כוונה, מודה הכא. ועיין **בב"ח** (ד"ה האומר שמע שמע).

מענה נבא לבאר^{יב}, דלא אמרו (ברכות לג:) 'מחזי כשתי רשויות' אלא גבי מודים, דהכוונה של מודים לא מחמת חסרון כוונה אומר מודים מודים, אלא ליכול שתי כוונת של מודים, מודים דרבנן, ומודים של יחיד, וידוע שחסר הכוונת הכריעה במודים ונשלם במודים דרבנן כנודע^{יג}, ולכן אמר זה מודים מודים להשלים הכוונה וכורע ראשו בשני, ואסור זה, דמחזי כמודה לשתי רשויות חלילה, דמודה לזה ולמעלה הימנו חלילה חלילה.

אבל בפסוק היחוד, שאומר 'יהוה' אלהינו יהוה^{יד}, הכל אחד יחיד ומיוחד, איזה טעות ושקר יפול בזה לומר חלילה שתי רשויות, אלא הטעם ד'משתקין אותו', כיון שמקבל עליו אמונת קבלת מלכות שמים לא יאמר שתי פעמים, שהוא היפך הקבלה שאינו מאמין ומקצר במציאות השם, אבל כשאומר הפסוק שתי פעמים מיחזי כקורא בתורה ואינו אלא מגונה, כמו בכל קריאת שמע ותפלה כשאומר שני פעמים מחמת חסרון כוונה הוא מגונה, אבל אין משתקין אותו, דהרי אם היה במקום שמוטר להפסיק יכול לומר אלף פעמים פסוק אחד ומקבל שכר כקורא בתורה, אלא במקום סדר התפלה והוא חוזר מחמת חסרון כוונה מגונה הוא, ולא משתקין אותו.

כל זה כפסק הגאונים (רבינו חננאל, ובה"ג ברכות פ"ב ב.)^{טז}. והר"ף (ברכות כג:)^{טז}, שאי אפשר לפרש דבריהם דברי קבלה אלא על פי הקדמות מרן אלקי [הריב"ש], ולדבריהם עיקר איסור החוזר בעת קיום המצות בשביל חסרון כוונה, וכל הפסוק הוה מגונה, וכל תיבה משתקין אותו, דזה ודאי אינו כקורא בתורה אלא מחסרון כוונה, והרי הוא ככופר בעת היחוד ואינו מאמין ומקצר במציאות השם יתברך. **ובזה** תבין כל דברינו, שפסקנו (סעיף ה) שמוטר לומר אפילו אלף פעמים פסוק שמע ישראל שלא בשעת קיום המצות וקבלת מלכות שמים אלא כקורא בתורה. וזה פשוט וברור. **וכל** זה כשקורא בכוונה לקבל מלכות שמים, אלא שבא לו

יב. בא לבאר המשך דברי הגמרא שם, 'מודים מודים משתקין אותו, משום דמחזי כשתי רשויות'. אמר רבי זירא כל האומר שמע שמע כאומר מודים מודים דמי, 'מיתבי הקורא את שמע וכופלה הרי זה מגונה, מגונה הוא דהוי שתוקי לא משתקין ליה, לא קשיא, הא דאמר מילתא מילתא ותני לה, והא דאמר פסוקא פסוקא ותני ליה'.

יג. כדאיתא **בפע"ח** (שער העמידה פ"כ) **ושעה"כ** (עמידה דרוש ו, חזרת העמידה דרוש ד) בענין שני הכריעות והזקיפות שבברכת מודים, צריך שתדע כי ארבע כריעות וארבע זקיפות הם בכל התפלה, וכל כריעה היא כלולה משני כריעות, וכל זקיפה כלולה משני זקיפות, אמנם כריעה זו שבברכת מודים וגם הזקיפה שלה, אינם כפולים רק כריעה אחת וזקיפה אחת בלבד, לפי שאנו עתידים לומר אח"כ מודים דרבנן בחזרת התפלה מפי ש"צ, ושם יש כריעה ב' וזקיפה ב', ולכן בברכת מודים תכרע כריעה אחת בלבד, בסוד ו' לגבי ה', וכנגדה זקיפה א', בסוד ה' לגבי ו', ובמודים דרבנן שם בכריעה ההיא תכוין בסוד ו' לגבי ה', ובזקיפה תכוין בסוד ה' לגבי ו'. וכ"כ לקמן (סימן קיג סק"א) ובמודים דלחש הוא כריעה וזקיפה של הגוף, ובמודים דרבנן כריעות הראש וזקיפה של הראש, ע"ש הכוונה. ונתחבטו המפרשים מ"ש כריעת מודים משאר הכריעות, ועיין לקמן מה שהשיב רבינו תשובה על נידון זה.

אמנם מרן **הרש"ש** ז"ל בסידורו סידר גם במודים דלחש ב' כריעות וב' זקיפות, וטעמו ונימוקו עמו כמש"כ המפרשים (יפה שעה שעה"כ העמידה דרוש ו' אות כז, שמן ששון שם אות ו, ובפתח עינים בברכת מודים) כיון דכל תפלה ותפלה הוא המשכת המוחין מחודשת, דבלחש הוא המשכת המוחין מבינות דישס"ת ובחזרה הם מחכמות דישס"ת, ואין לערב זה בזה. וע"ע בתורת חכם (דף קנה. סימן כח) ע"ש.

הרה"ק רבי ישעיה בן רבי יעקב משה מושקאט מפראגה זצוק"ל ה' אדר תרכ"ח

תולדותיו

נולד בשנת תקמ"ג בעיר הבירה וורשא לאביו הרה"ק רבי יעקב משה מושקאט שהיה חוטר מגוע ישישים ומתלמידי המגיד הקדוש רבי ישראל מקאזניץ זיע"א, בנו רבי ישעיה בעודנו באבו כבר נודע ביהודה ובישראל גודל שמו לברכה ולתהלה, גודל חריפותו ועוצם בקיאותו ויראתו וקדושתו, ובעקבות אביו הלך לקנות דרכי החכמה והיראה והחסידות בצל המגיד הקדוש רבי ישראל מקאזניץ זיע"א, ולאחר הסתלקותו דבק בעוז בבנו הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ בעל הבאר משה.

ויבן לו בית

השדכן של רבי ישעיה היה רבינו הקדוש רבי יעקב יצחק החוזה מלובלין זיע"א ומעשה שהיה כך היה, בין חסידי החוזה נמנה הגביר הידוע ר' הירש לדישיקס מנכבדי העיר אופוטשנא, ולעיתים קרובות היה מגיע אליו מידי פעם בפעם, פעם אחת אמר לו החוזה, הנה ידידנו הצדיק רבי יצחק מראדוויל בעל האור יצחק בנו של המגיד הקדוש רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א, סובל מאוד בעירו ראדוויל מרדיפות מבעלי הבתים שלו, והנה את אביו הצדיק ידענו ומפני הקפדתו חושש אני, ומאחר שבעירך אופוטשנא נתפנה מקום הרבנות, מהראוי שתפעל להושיב את רבי יצחק על כסא הרבנות בעירך, ואמנם כן, תוך תקופה קצרה הצליח ר' הירש לאסוף חתימותיהם של כל תושבי העיר, ורבי יצחק הוזמן לכהן פאר לרב ואב"ד העיר אופוטשנא. לימים כשהיה בפעם אחרת ר' הירש בבית רבו החוזה, וסיפר לו כי מילא דבריו, אמר לו החוזה עתה מצוה אני עליך לעשות עוד מעשה, הלא לרבי יצחק יש לו בת שהגיעה לפירקה, אמר לו בשמי שאני מציע לו להשתדך עם רבי יעקב משה מושקאט מעיר הבירה וורשא, שיש לו בן חריף ובקי ועילוי גדול ורבי ישעיה שמו, והמשך החוזה ואמר לר' הירש, וגם סע לעיר הבירה וורשא ותאמר לרבי יעקב משה בשמי, שישתדך עם רבי יצחק ויקח את בתו לאשה עבור בנו, וכן עשו ונשתדכו ביניהם, ויקח לו רבי ישעיה את בתו של רבי יצחק מראדוויל לו לאשה, והיא היתה בתו של רבי יצחק שנולדה לו מזו"ר בת הרה"ק רבי משה ב"ר דן שהם מדלינא בעל הדברי משה.

בכתו הרבנות

גדול בתורה היה, והיה מגדולי הרבנים בעולם החסידות ברחבי פולין, הרבה עיירות רצו שהגאון יניד ראשו עליהם לכהן כרב ואב"ד, תחילה כיהן לרב ואב"ד העיר שידלובצא, ומשם נקרא לכהן פאר לערך שנת ת"ר לרב ואב"ד העיר פראגה הסמוכה לוורשא, רבים מגדולי ארץ הריצו אליו שאלותיהם וספיקותיהם, ולמוצא שפתיו כאל מלקוש ייחלון, רבים שיחרו לפתחו לבקש הסכמתו על ספריהם וכמעט כל ספר חשוב שיצא בימים ההם התעטר בהסכמה מרבי ישעיה.

חסידי יראי ה' ואנשי מעשה המבקשים את דרך ה', דבקו בו וקיבלו אותו לאב ולרועה רחמן,

ובאורו נראה להם אור, והוא בעוצם חכמתו ובטהרת קדושתו הפיח בהם רוח חיים, והדריכם בדרך העבודה והיראה, כקטן וגדול היו לפניו כבבת עינו, ובפנים מסבירות השיב לשואליו דבר, גם גדולי ישראל השכימו לפתחו, לשמוע לקח מפיו ולקחת ברכתו, ולהשתעשע עם זוהר פניו, כידוע זאת לכל העולם דמות דיוקנו כמלאך ה' צבקות.

דאגתן של ישראל היו לפניו, וצר את צרתן, והלך להשתדל בשבילם ודאג למען לא יחסר להן כל טוב, ויחד עם חבריו וידידיו רבי יצחק מאיר מגור בעל החידושי הרי"ם, ורבי יצחק מוורקא, ורבי חיים יחיאל מאיר ממאגלניצא, מסר את נפשו לטובת בני ישראל ברחבי פולין המדינה.

ואמר אדמו"ר הרב הגאון הקדוש זצוקל"ה מפראגה, על הפסוק (אסתר ד יג) אל תדמי בנפשך, לשלוח את השידה לפעול לטובת ישראל כמובא בחז"ל (זהר ח"ג רעו). אפילו לכוונת דבר טוב, רק בפשטות האמת, כי רק ע"י האמת הגמור שאסתר תילך בעצמה יופעל כל הישועות והצלחות ונחמות עד אין סוף.

(מכתבי תלמידו הגאון החסיד רבי נתנאל הלוי רייזעמאן זצ"ל)

מיני בשמים

עוד בימי עלומיו הרבה לחדש חידושין דאורייתא, חידושים נפלאים ועמוקים מני ים, בכל מקצועות התורה, ובפרט בחידושי תורה תנ"ך ואגדה, בדברים מלהיבים וחוצבים להבות אש היראה ואהבת ה', ועל אדני החסידות הטביע דבריו, ובעצם כתב קדשו כתב תמיד רובי תורתו על הספר, ואחר הסתלקותו נדפסו מעצם כתב יד קדשו שלושה ספרים מלאים מזן אל זן בכל מקצועות התורה ובפרט מה שקיבל מרבותיו, ראשי בשמים' על התנ"ך אגדות השי"ס מדרשים וזוה"ק, 'עצי בשמים' על המשנית ושי"ס ושו"ע או"ח ויו"ד, 'הרי בשמים' ביאורים על סדר התפילה והגדה של פסח ופילפולי דאורייתא בעניני פסח.

הסתלקותו

עבודת הקודש מידי יום ביומו עלתה למעלה, וסבל על שכמו עול בני ישורון, אשר תמיד סובבוהו בבקשתם, ולישא בעדם רנה זו תפלה להושע ממצוקותיהם, ומחמת אהבתו לעמו הקיפוהו צרכיהם ותלאותיהם, ונחלש גופו ותש כוחו למאוד, עד כי לערך שלוש עשרה שנה לפני הסתלקותו שכב על ערש דוי, עד כי נח נפשה ביום השישי ערב שבת קודש ה' לחודש אדר שנת תרכ"ח, ובכבוד גדול טמנו אותו בבית החיים בעיר ממלכתו פראגה, וזה אשר נחקק על מצבת קדשו, ציון לנפש, אדומ"י הרב הגאון החסיד מופת הדור רבי ר' ישעי' זצוק"ל מילידי פה וורשא, בהרב המאוה"ג החסיד מפורסר' יעקב משה ז"ל, חתן הרב המאוה"ג הקדוש ר' יצחק מראדוויל ז"ל, ונהל עדתו בכמה קהלות, ואח"כ היה רב בפראגה כ"ח שנים, ותלמידיו והנלוים אליו שאבו מים חיים מתורתו צדקתו וחסידותו, נאסף ו' עש"ק ה'

אדר שנת י'אבל גדול וכבד הוא זה לכל שומעי תרכ"ח לפ"ק, ת.נ.צ.ב.ה.

בן יחיד היה לו שנפטר על פניו רבי אברהם מאיר אב"ד ביאלא ברזיג חתן הרה"ק רבי יצחק מורקא, חתניו רבי דוד סילמן אב"ד חעמלינק רבי יעקב נטע רובין, רבי מאיר יצחק מפיעטרקוב.

רוח הקודש

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ששמע מזקיני הראב"ד הגאון הצדיק רבי ישראל יצחק הלוי רייזעמאן זצ"ל שסיפר לו אביו הגאון החסיד רבי נתנאל הלוי רייזעמאן זצ"ל, שבעת שהתחיל רבו הרה"ק רבי ישעיה מושקאט מפראגה להנהיג עדה מיד אחר החתונה, ולבש בגדי לבן בשבת כדרך תלמידי אור שבעת הימים רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א ותלמידיו, וסיפרו זאת לחבירו וידידו הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זצ"ל, ואמר ממה נפשך אם הוא רבי הרי טוב, ואם לא הנני רוצה לצער את חברי. פעם אחת למד בעל החידושי הרי"ם עם תלמידיו סוגיא עמוקא, ופילפלו בו הרבה, ואמר החידושי הרי"ם לתלמידיו, בואו ונלך לפראגה, וכשבאו לפראגה שמחו יחד החידושי הרי"ם ורבי ישעיה מפראגה, ובתוך כך התחיל רבי ישעיה לדבר מזו הסוגיא, ואמר על זה לפלול נאה, והחידושי הרי"ם דחף לתלמידיו מאחוריו לומר, ראו מה רציתם ממנו, ובלילה עשה רבי ישעיה סעודה גדולה של ראש חודש, ובראש הסעודה ישבו שני הצדיקים, ותלמידיהם מעטרים את השולחן ושמים אזניהם כאפרסת לשמוע דברי אלוקים חיים. אחר הסעודה ליווה רבי ישעיה את חבירו וידידו החידושי הרי"ם עד וורשא, וכשבאו לוורשא ליווה החידושי הרי"ם את רבי ישעיה חזרה, וכשבאו לפראגה ליווה רבי ישעיה חזרה את החידושי הרי"ם, וכך חזרו חלילה כל הלילה.

בין קאזניץ לפרשיסחא

עוד סיפר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ששמע מזקיני הראב"ד הגאון הצדיק רבי ישראל יצחק הלוי רייזעמאן זצ"ל שסיפר לו אביו הגאון החסיד רבי נתנאל הלוי רייזעמאן זצ"ל, שפעם אחת תחת השיחים אמר לו רבו הרה"ק רבי ישעיה מושקאט מפראגה, שאמר על עצמו, ומה נעשה, אנחנו תלמידי המגיד הקדוש רבי ישראל מקאזניץ, ושם לימדו אותנו שלא לאכול, משא"כ חברי וידידי רבי יצחק מאיר מגור בעל החידושי הרי"ם, הוא מתלמידי היהודי הקדוש מפרשיסחא ושם לימדו אותו איך לאכול.

ישראל אינו יחידי

עוד סיפר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ששמע מזקיני הראב"ד הגאון הצדיק רבי ישראל יצחק הלוי רייזעמאן זצ"ל שסיפר לו אביו הגאון החסיד רבי נתנאל הלוי רייזעמאן זצ"ל, שבעת שהיה דר בכפר מונקטאוו והיה שם יהודי יחידי, וקיבל לפניו על זה, אמר לו וכי יש ישראל יחידי, הלא יש לו עמו אביו ורבה ללמוד בהם, אחר כך שאל אותו רבי נתנאל, באיזה ספר מוסר יקבע עצמו ללמוד, ואמר לו בראשית חכמה או בשל"ה.